

Predmet: Lovas (Ljuban Devetak i dr.)

Broj predmeta: K. Po2 br. 22/10

Glavni pretres 24.10.2011.

Izveštaj: Nataša Kandić i Marina Kljaić, punomoćnice oštećenih

Ispitivanje svedoka Mileta Gavrilovića

Svedok je bio pripadnik TO Valjevo, komandir ljiške čete. U oktobru 1991. godine nalazio se, kao civilno lice, na dužnosti pomoćnika Štaba za operativno-nastavne poslove u opštinskom štabu TO Ljig. Njegova jedinica je mobilisana i upućena u Tovarnik. Komandant brigade, pukovnik Lončar, pozvao ih je na uručenje zadatka. Zadatak je bio da se izvrši pokret, pravcem prema Lovasu. Brigada je obezbedila kamione, pa su 8. ili 9. oktobra došli do Ekonomije, odnosno do silosa ispred samog Lovasa i tu se smestili. U međuvremenu se u objektu smestila i jedna tenkovska jedinica, kojoj su zatim pridodati. Došao je potpukovnik Kamber, koji je tada bio na dužnosti pomoćnika načelnika Štaba za operativno-nastavne poslove valjevske brigade i usmeno mu naredio da izdvoji 100 ljudi i sa tenkovskom četom uđe u Lovas tokom noći. Poveo je 50 ljudi i uspeali su da uđu u selo bez ispaljenog metka. Zaposeli su deo sela na putu iz Lovasa ka Opatovcu, Šaredgradu, Mohovu i dalje u pravcu Iloka. Time je bio zatvoren pravac prema Iloku. Sutradan je između 11:00 i 12:00 časova drugi deo njegove čete, zajedno sa četom TO Lajkovca, ušao u Lovas. S obzirom da je bio pridodat tenkovskoj četi, nadređeni mu je bio komandir tenkovske čete kojeg su zvali Joca. Rekao je svedoku da je njegov isključivi zadatak da zaposedne taj zadnji deo Lovasa, koji gleda prema Dunavu jer pretil opasnost iz pravca Iloka. Ukopao je i uredio položaj prema Iloku, obezbedio ljudstvo, i od tog trenutka nije više znao šta se dešavalo u Lovasu, to ga nije ni zanimalo, zanimali su ga jedino njegovi ljudi. Kada se Ilok dobrovoljno predao, insistirao je da se njegova jedinica vrati jer je završila svoj zadatak, tako da je u Hrvatskoj proveo samo 3 nedelje. U Lovasu je bilo raznih formacija, jedinica JNA, dobrovoljaca, pripadnika TO, ali mu nije poznato koji su bili njihovi zadaci.

Pitanja branioca optuženog Miodraga Dimitrijevića

Optuženog Miodraga Dimitrijevića video je u Lovasu tri ili četiri dana nakon dolaska, kada je došao da poseti njegovu jedinicu. Od njega nije dobio nikakav zadatak, jer je naredjenja primao od komandira tenkovske čete koja je pripadala valjevskoj brigadi. Svedok je imao sredstvo veze, radio stanicu RUP 2 za komunikaciju sa nižim jedinicama, odnosno vodovima u okviru svoje čete. Sa pretpostavljenom komandom nije imao nikakvo sredstvo komunikacije. Nije imao nikakvu komunikaciju sa lokalnim organima vlasti u Lovasu. Po Lovasu se skoro nije ni kretao, vodio je računa o svojim ljudima i bio stalno na položaju uz njih.

Pitanja optuženog Miodraga Dimitrijevića

U reonu razmeštaja njegove čete bio je poslednji red kuća u Lovasu, odnosno zadnja ulica. Vojnici su komunicirali sa lokalnim stanovništvom. Po njegovoj jedinici otvarana je vatra iz sela. Odgovarali su na vatru koja je otvarana na njih iz civilnih objekata, jer su oni, samim otvaranjem vatre, postajali vojni objekti. Poznato mu je da su se lokalni Srbi u Lovasu borili za vlast. Ne može tačno da odredi kojeg datuma je njegova jedinica ušla u Lovas, jedino je siguran da su ušli u toku noći. U Lovasu je video dobrovoljce, radilo se o odredu *Dušan Silni*. Ne zna pod čijom su komandom bili. Zadatke je dobijao isključivo usmeno. U Lovasu je bio uveden policijski čas.

Granatiranje Lovasa se zbilo pre ulaska njegove jedinice u Lovas, jer je prilikom ulaska video da gori deo jedne kuće.

Pitanja zamenika tužioca

Kod potpukovnika Lončara je bio između 14:00 i 15:00 časova i dobio konkretno naređenje da izvrši pokret jedinice, odnosno da četa TO Ljig i četa TO Lajkovac u sadejstvu sa tenkovskim jedinicama odu u Lovas. Namena njegove jedinice bila je obezbeđenje teritorije. Vojnici iz njegove jedinice nisu imali dozvolu da odlaze u centar sela. Nosili su obične SMB uniforme. Tenkovska četa je ubrzo napustila Lovas, ali su sa njegovom jedinicom ostavljeni jedan transporter i jedan tenk sa posadama. Na njih je iz sela povremeno otvarana pojedinačna vatra, sa krovova, pa je tako ranjen vojnik Miroslav Arunović. Nakon otvaranja vatre vršeni su pretresi, ali to nikada nije radila njegova jedinica. U Lovasu je, u rejonu svoje čete sreo Mirka Jovića koji mu je, na pitanje šta radi u Lovasu, odgovorio: *Moj odred, Dušan Silni' je ovde.*

Pitanja punomoćnika oštećenih

Prateći vod Ljiške čete imao je položaj u rejonu groblja u Lovasu. Drugi ili treći dan po njihovom dolasku, na groblju su angažovali mašinu da iskopa rov u koji je pokopano 18 ljudi, poginulih meštana. Nije mu poznato da li je optuženi Miodrag Dimitrijević predstavljao vojnu vlast u selu.

Pitanja predsednika veća

Sa jedinicom je ušao u Lovas posle napada. Da je napad završen, zaključio je po zapaljenim kućama, ubijenim životinjama i mrtvim ljudima po ulicama. Niko ga nije obavestio da je inženjerijsko odeljenje postavilo mine na četiri lokacije u Lovasu.

Ispitivanje svedoka Saše Simovića

Bio je kurir optuženog Radovana Vlajkovića.

Pitanja branioca optuženog Radovana Vlajkovića

U Lovas je došao 17.10.1991. godine, kao pripadnik protivdiverzantske čete TO Valjevo. Poznato mu je da je to veče došlo do svađe između optuženih Radovana Vlajkovića i Darka Perića. Vlajković mu je rekao da se sutra ide u čišćenje terena, odnosno u vinograd, te da se ne zna ko ih vodi. Ujutru su došli do Ekonomije, svedok je ušao unutra i video da se civili muče. Vojskom je pre polaska do Ekonomije komandovao Darko Perić. Pred Zadrugom je uočio i pripadnike paravojne jedinice. Formirana je kolona, svedok se nalazio pri njenom kraju. Ispred njega je, u sredini kolone bio Vlajković, a između su bili Hrvati iz Lovasa. Kolonu je vodio jedan krupan, visok, ćelav čovek. On je komandovao i da kolona skrene u detelinu. Zajedno sa Vlajkovićem ušao je par metara u detelinu. Ispred njih su u detelini bili pripadnici paravojne formacije, a jedno 20 metara ispred njih bili su civili. Vlajković nije izdavao nikakve komande. Jedan civil je rekao da vidi minu, a kada su mu prišli pripadnici paravojne jedinice, bacio se na nju i tako je aktivirao. Kada je došlo do detonacije, svedok je zalegao i više ne zna šta se dešavalo. Kasnije je čuo pucnjeve.

Pitanja zamenika tužioca

Optuženi Vlajković rekao mu je, veče pred odlazak na minsko polje, da on neće komandovati. Nakon pucnjave na minskom polju vojska se faktički razbežala, i svedok se sa delom pripadnika svoje jedinice vratio u selo.

Pitanja predsednika veća

Ljudi iz paravojne jedinice su ispred Zadruge postrojili pripadnike njegove jedinice, kao i civile. Komandovao je *onaj visoki, ćelavi*. Svedoku nije bilo poznato da će u akciju ići i civili. Kasnije je čuo da se taj visoki, ćelavi čovek, koji im je komandovao, zvao Joca. Darko Perić nije rekao vojnicima pre polaska do Zadruge da je Vlajković odbio naređenje. Svedoku je to rekao Vlajković prethodne večeri, dok su bili sami. Nikoga nije pitao kuda će se ići sa povređenim civilima, jer ga je bio strah. Nisu smeli da se suprotstave takvoj akciji, jer su videli šta je rađeno civilima u Zadruzi. Pripadnici paravojne jedinice su usput ubili jednog civila.

Pitanja ostalih branilaca

Pred istražnim sudijom nije izjavio da je optuženi Vlajković odbio naređenje, da nije ulazio u dvorište Zadruge, niti je detaljno opisao pripadnika paravojne jedinice koji je komandovao kolonom koja je otišla na minsko polje, jer ga to niko tada nije pitao.

Pitanja optuženih

Pripadnici paravojne formacije nisu bili jednoobrazno obučeni, imali su četiri vrste različitih uniformi. O postojanju minskog polja nije imao nikakvih saznanja.

Fond za humanitarno pravo